

Libretto (Jean Cocteau)

"Le Décor représente les maisons à Paris un Dimanche. Théâtre forain. Trois numéros de Music-Hall servent de Parade:

- *Prestidigitateur chinois*
- *Acrobates*
- *Petite fille américaine*

Trois managers organisent la réclame. Ils se communiquent dans leur langage terrible que la foule prend la parade pour le spectacle intérieur et cherchent grossièrement à le lui faire comprendre. Personne n'entre.

Après le dernier numéro de la parade, les managers exténués s'écroulent les uns sur les autres. Le Chinois, les acrobates et la petite fille sortent du théâtre vide. Voyant l'effort suprême et la chute des managers, ils essayent d'expliquer à leur tour que le spectacle se donne à l'intérieur.

NB: La direction se réserve le droit d'intervenir l'ordre des numéros de la parade"

Muziek (Erik Satie)

In overeenstemming met het libretto is een groot deel van de muziek geschreven in de onbekommerde "Music-Hall" stijl van de 20er jaren van de vorige eeuw. Satie kende die stijl goed: hij verdiende zijn dagelijks brood en portie alcohol als pianist in een Parijse bar, waarna hij welgemoed 's nachts te voet naar zijn bescheiden onderkomen in de voorstad Argenteuil liep om geld voor vervoer uit te sparen.

De muziek lijkt gemoedelijk en opgewekt, maar op diverse plekken worden er opeens dubbele bodems zichtbaar, die de banaliteit en de voosheid van al die vrolijkheid laten zien: meteen na het pompeuze pseudo-koraal waarmee het werk opent b.v., valt alles plotseling stil en wij horen een driemaal herhaald zacht-klagend motiefje ("*plaintif*") dat voorspelt dat er ijselijke dingen te gebeuren staan.

Het Rode Gordijn gaat daarna, "niets aan de hand", open onder een braaf fugato'tje, maar dat verzandt weldra in wat onbestemd dalende tertsentoonladders en dan maken twee harde klappen duidelijk dat het ernst wordt met de voorstelling.

Decor: Parijs, zondag, kermis, straattheatertje. "Managers" maken passerende kermisklanten duidelijk dat ze naar de "Parade" moeten komen kijken. Ze worden verleid met afwisselend een marsje en een walsje op hetzelfde primitieve, houderige motiefje dat later de ondergang van de Managers zal begeleiden en dan begint de Parade: drie nummers uit de komende voorstelling, die het publiek moeten motiveren naar binnen te komen om (na betaald te hebben uiteraard) het echte spektakel te zien.

De Chinese goochelaar mag beginnen: een quasi-Oosters, statisch muziekje begeleidt zijn toeren, maar ook hij heeft zijn dubbele bodem: plotseling ("*prendre un air faux*", schrijft Satie voor in de 4-handig pianoversie: cijfer 17, Vivace) wordt hij nijdig en beent weg onder hetzelfde muziekje als waarmee hij opkwam.

Het Amerikaanse meisje gaat het proberen met een rauwe Ragtime. Politiefluitjes, schrijfmachinegeratel en revolverschoten zetten de sfeer neer van Chicago 1920. Dit misbaar dient als inleiding op het centrale deel van het werk: de "*Ragtime du Paquebot*" (metafoor voor de stoomboot die ons naar een ver, onbereikbaar Ideaal Land moet brengen, maar nooit zal vertrekken), met de voor een ragtime unieke tempo-aanduiding "*Triste*". Het is dan ook een triest beeld dat hier opgehangen wordt: een slonzige "*speak-easy*" in het drooggelegde Chicago, doorgezakte mensen aan de bar, de zekerheid dat het ook vanavond weer niets wordt met de liefde; dan maar naar huis en men staat in een louche achterbuurt, donkere kolossen van wolkenkrabbers om je heen, een klok slaat middernacht, een gure novemberwind waait door de lege straten en in de verte loeit de scheepshoorn van de Paketboot: de werkelijkheid is plotseling erg rauw geworden.

Maar gelukkig doorbreken de Acrobaten de nachtmerrie met atletische zwaaien aan de trapeze, onder begeleiding van een zwierige wals: alles lijkt even weer zonnig. Alleen niet voor lang: een langzaam tussenspel (Lento, cijfer 51) met de vreemde aantekeningen "*Physionomique*" en "*Hors la tête*" onderbreekt de wals, die kort daarna echter weer vrolijk verder gaat.

En dan komt de definitieve Peripeteia: het publiek neemt de schijn voor de werkelijkheid, het denkt dat de Parade de echte voorstelling was, loopt door en, als de voltallige staf van het theater het publiek ervan probeert te overtuigen dat ze naar binnen moeten komen, worden zij genegeerd en onder de voet gelopen.

Het Rode Gordijn zakt onbewogen neer, het koraal verschijnt weer even en na 7 maten is het drama afgelopen. Iedereen mag er het zijne van denken.

Peter Greve